

BORENIUS

SYS: STRATEGINEN YMPÄRISTÖLITIGAATIO JA
TUOMIOISTUINTEN ROOLI KESTÄVYYSMURROKSESSA, 16.4.2025

YRITYSNÄKÖKULMIA – MIHIN PIIRTYVÄT STRATEGISEN LITIGAATION RAJAT?

CASPER HERLER
ASIANAJAJA, OTT, VT

MITÄ ON STRATEGINEN LITIGAATIO?

- *Yksittäisen jutun valinta ja ajaminen tuomioistuimessa sillä tavoitteella että aikaansaadaan yksittäistä juttua suurempi muutos yhteiskunnassa ja oikeusjärjestyksessä.*
 - Tavoitteet liittyvät enemmän yhteiskunnalliseen muutokseen / oikeudelliseen muutokseen kuin käsillä olevaan yksittäiseen juttuun.
 - Tavoitteena voi olla myös huomion saattaminen tiettyyn yhteiskunnalliseen asiantilaan, koettuun epäkohtaan.
- Strategiseen litigaatioon vaikuttaa oikeusjärjestyksen luonne ja tuomioistuinlaitoksen rakenne.
 - Luontevampaa common law järjestelmässä, jossa tuomioistuinten oikeutta muuttava rooli on erilainen kuin kontinentaalisisessa järjestelmässä.

ESIMERKKEJÄ SUOMALAISESTA STRATEGISESTA LITIGAATIOSTA

- Asbestitapaukset KKO 1998:87-88
 - Ammattiyhdistysliike haki kahdelle asbestoosiin sairastuneelle työntekijälle korvausta kivusta ja särystä työnantajalta muun ohella ankaran vastuun perusteella
 - *”Kuitenkin siihen aikaan, jolloin A on työssään altistunut asbestille asbestieristeitä valmistaessaan ja purkaessaan, asbestin todellisesta vaarallisuudesta ei ole ollut riittävää tietoa. Tiedon sittemmin lisääntyttyä ei asbestia käyttäneelle työnantajalle voida jälkikäteen asettaa tuottamuksesta riippumatonta vastuuta asbestin aiheuttamista vahingoista. Näin ollen yhtiö ei ole vastuussa A:n sairaudesta aiheutuneista vahingoista myöskään ankaran vastuun perusteella.”*

ESIMERKKEJÄ SUOMALAISESTA STRATEGISESTA LITIGAATIOSTA

- Tupakkaoikeudenkäynnit
 - Prof Aurejärvi ja lääkäreiden tupakan vastainen taustayhdistys
 - Round 1: KKO 2001:58 - syöpään sairastunut entinen tupakoitsija haastoi tupakkayhtiöt oikeuteen vaatien korvausta syövän ym sairausten aiheuttamasta vahingosta.
 - EIOS ratkaisu oikeudenkäynnin kestosta.
 - Round 2: Kevytsavukeoikeudenkäynti – kanteet hylättiin KäOssa ja HOssa, sovinto ennen KKOn ratkaisua

VAIHTOEHTOISIA KEINOJA OIKEUSPOLIITTISELLE VAIKUTTAMISELLE

- Kantelut, ml. EOA / OK
- Kansalaisaloitteet
- Muu edunvalvontatyö

#20650951v1

MISSÄ KULKEE STRATEGISEN LITIGAATION RAJAT?

- Syyttäjän ajama strateginen litigaatio rikosvastuun rajojen hakemiseksi?
- Kuinka paljon oikeudellisia perusteita tulee edellyttää?
- Miten tulee suhtautua oikeudenkäynteihin, jossa haetaan poliittisille päämäärille julkisuutta ilman selvää oikeudellista perustetta?
- Oikeudenkäynnin karnevalisointi? Oikeudenkäynnin muuttuminen politiikaksi voi heikentää oikeusvaltiota ja tuomioistuinlaitoksen uskottavuutta oikeudellisena konfliktien ratkaisuelimenä.
- Oikeudenkuluvastuu strategisessa litigaatiossa?
- Oikeudenkäyntiasiamiehen kuluvastuu strategisessa litigaatiossa?
- Eroavaisuudet: hallintoprosessi vs yleiset tuomioistuimet

KANSALAISTOTTELEMATTOMUUS JA RIKOSTUNNUSMERKISTÖN TÄYTTÄVÄ TOIMINTA VS STRATEGINEN LITIGAATIO

ONKO INVESTOINTIARBITRAATIO STRATEGISTA LITIGAATIOSTA?

AJATUKSIA INVESTOINTIARBITRAATIOSTA STRATEGISENA VAIKUTTAMISKEINONA SUOMALAISESSA KONTEKSTISSA

- Suomen osalta varsin vähän tehokkaita investointisuojausopimuksia, jotka ylipäättänsä loisivat perusteen kanteelle
- Useimmat etabloituneet isommat yritykset suhtautuvat kriittisesti investointiarbitraatioon, koska sillä tyypillisesti poltetaan sillat kohdevaltion, eikä saavuteta muutosta sääntelyyn
- Muut vaikuttamiskeinot ensisijaisia
- Investointiarbitraatio on enemmän opportunististen toimijoiden keinovalikoimaa
- Nuollaan haavoja: Usein viimeinen keino, jolla haetaan korvausta menetyksistä, kun muu vaikuttaminen ei ole onnistunut

TRUMPIN HYÖKKÄYS ASIANAJAKUNTAA VASTAAN VS. ”ADVISED EMISSIONS” -KESKUSTELU

– eri vai samaa asiaa?

ERI VAI SAMA ASIA?

- Trump on kohdistanut oikeudellisia toimia lukuisia yhdysvaltalaisia asianajotoimistoja vastaan, joita kohtaan hänellä on ollut jotain hampaan kolossa heidän ajamiensa juttujen johdosta
- ”advised emissions” on keskustelu, jossa pyritään rajoittamaan asianajajien oikeutta edustaa mm. yrityksiä, jotka eivät ole sitoutuneet 1,5-asteen tavoitteeseen
- UN Basic Principles on the Role of Lawyers, art. 18:
“Lawyers shall not be identified with their clients or their clients' causes as a result of discharging their functions.”

KIITOS KIINNOSTUKSESTANNE!

Keskustelua: Mihin oikeusvaltiollisiin tarpeisiin strategisella litigaatiolla vastataan Suomessa?

BORENIUS

BORENIUS ATTORNEYS LTD, Eteläesplanadi 2, FI-00130 HELSINKI, FINLAND

Office: +358 20 713 33 info@borenius.com www.borenius.com